

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare. Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 600 Lei pe 1 an
Advocați . . . . . 500 Lei pe 1 an
Magistrați . . . . . 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu . . . . . 50 Lei
Un număr dublu . . . . . 35 Lei
Un număr vechi . . . . . 40 Lei

Redacția: Str. Călea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adfje. Telefon 630

Director fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Bolla Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Botez Corneliu
Consilier la Inalta Curte de Casație

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Buzeu

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hașeganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Marta Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Micșa Pompei
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Judecător la Trib. Cluj

Petrescu F. Vasile
Judecător de ședință la Trib. Sibiu

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Sfetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Stăncescu Ștefan
Prim președintele Curții de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat. Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Congresul presei latine . . . . . de	Ardealul Juridic	de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație
2. Asociațiunea magistraților . . . . . de	Ad. Gr. B-Popov avocat din Cluj	5. Neajunsurile metodice ale legii de pr. pen. rom. . . . . de
3. Câteva cuvinte despre cauzele tute- lare . . . . . de	G. Nesselrode Judecător trib. Bihor	Dr Emil Rebreanu procuror trib. Năsăud
4. Rezumate de jurisprudențe stabilite		6. Recenzii . . . . . de
		V. P. Pastia și D.
		7. Informații

RENUMITELE AUTOMOBILE

Au sosit
la magazinul
de automobile

IOAN N. ILESCU, CLUJ,
STRADA REGINA MARIA NR. 16.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: *Constanța, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu.* // Bănci
afiliate: *Banca de Devisă și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena*
TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIATA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN.

Efectuază
avantajos
orice ala-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000.000 // Rezerve Lei 50,000.000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	600 Lei pe 1 an
	Advocați	500 Lei pe 1 an
	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adfje. Telefon 630

In nobila întrecere a raselor care au contribuit mai mult la progresul umanității, latinitatea și-a păstrat rangul său dealungul veacurilor.

Fieasca mândrie pe care ne-o inspiră acest trecut, încrederea neștirbită în menirea viitoare a acestei rase, comunitatea de caracter și concepție pe care ne-a transmis-o neștearsă peceta romană, stabilesc o solidaritate a lumii latine, a cărei manifestare noi o salutăm cu bucurie în congresul presei latine.

(Latinitas de I. I. C. Brătianu)

Sâmbătă, 1 Octombrie 1927, s'a deschis la București, în sala mare a Fundației Carol I, și sub prezidenția dlui Stelian Popescu, directorul „Universului” și ministrul Justiției, al 6-lea Congres al Presei Latine.

La timpul cel mai potrivit familia latină a descins în România Mare pentru a arăta omenirii puterea celor 200.000.000 de oameni, cari reprezintă populația celor 19 state participante.

Cele 300 ziare, reprezentate, sunt una din cele mai formidabile și temute forțe morale, care stă în sprijinul latinității și al drepturilor țării noastre.

„Ardealul Juridic” trimite congresiștilor salutul său, cu tot entuziasmul și cu toată mulțumirea de a vedea reuniți pe pământul României pe reprezentanții gintei latine, — a căror viață de stat și cugetare juridică sunt dominate și înfrățite de Codul Napoleon.

Și cu acest prilej revista noastră, care de 7 ani contribuie la românizarea limbajului juridic al acestui Ardeal, readus la Patria mamă, exprimă Dlui Președinte al Congresului Latin dorința și convingerea, că din legislația Ardealului — de unde ni-a venit confirmarea latinității noastre — va dispărea, cât de curând și cu orice sacrificii pecetea streină, pe care i-au imprimat-o siluiitorii, — pecetea, care e singura umbră de pe „divina stea” a rasei latine — și singura mâhnire în clipa când salutăm congresul dela București.

Fie ca acest congres să întărească convingerea în solidaritatea și în forța neperitoare a bimilenarei și mondialei familii, din care face parte și neamul românesc.

„Ardealul Juridic”

Adunarea Generală a Asociației Magistraților

Salut în această adunare clipa antropologică în care o speță a genului uman — magistratul — începe să vorbească.

Ingrădit de atâtea incompatibilități, temeri și suspiciuni, magistratul — după expresia academicianului dl consilier de curte Andrei Rădulescu — „par'că ar trebui să se coboare din planeta Marte la instanța respectivă, să judece și, apoi, să se urce iar înapoi“.

Magistratura noastră a păcătuțit aproape totdeauna printr'un exces de tăcere. Grijă de a nu avea contact cu publicul și de a nu-și desvălui gândirea înainte de a i-se fi prezentat prilejul unei sentințe, a făcut ca magistratului să i-se atribuie pe cale cutumieră încă o incompatibilitate: aceea de a vorbi — și încă o calitate esențială: aceea de a tăcea. Sfiala și, poate că un greșit spirit de interpretare a noțiunii de integritate a pus pe magistrat pe aceeaș treaptă cu soldatul — mut prin esența lui, ca unul ce nu are niciodată a vorbi, ci numai a executa ordinele.

Tradiția aceasta a fost ridicată, acum aproape douăzeci de ani, la rangul de dogmă oficială. Ea a creat pe alocurea ipocriși, pe alocurea izolași, în alte părți geloși și răzbuunători, în altele eroi și mucenici.

Magistrații noștri abia de după război au prins curajul de a ieși din monachismul tradițional, în care intraseră lepădându-se de cele lumești, pentru a se consacra mătâniilor, slujbelor și posturilor în interiorul mănăstirii — și nu de mult au prins curajul de a-și exprima opiniile lor în reviste și în publicitatea mare. Cât despre manifestarea profesională și corporativă a puterii din stat, aceasta nu a ajuns să fie întreprinsă nici azi. Justiția s'a mărginit la a suporta în tăcere o situație mizeră pe care executiva i-a făcut-o, pentru a și-o aservi, și la a-și substitui, pentru cele lumești, niște curatori ca pentru absenți.

Nu vreau să aduc vre-un prejudiciu viitorului Asociației Magistraților, prin opiniile mele: dar eu salut în adunarea generală pe

care a convocat-o președintele ei, dl prim președinte de curte, *Dr Al. Marța*, zorile unor timpuri noi în breasla eroilor în robă și în viața generală a țării.

Niciodată, poate, nu a fost mai binevenit un apel ca acel al primului președinte al Curții din Timișoara. Pentru că niciodată, poate, ca acum opinia publică nu a fost mai decepționată de rezultatele celor 11 ani de viață publică pe baza democrației cu vot universal, și — ca atare — mai îndreptată în speranțele ei către justiția țării, către muta noastră magistratură.

Dacă cineva ar talmăci marelui public expresiunile aride și sobre în care președintele Asociației a circumscris scopul acesteia și dacă marele public ar vedea organizându-se, cu toată râvna și sistema, asociația magistraților pe acest program, eu cred că partidele politice ar lua ele inițiativa deplasării centrului vieții noastre de stat, dela cultul parlamentarismului la acel al justiției.

Și aceasta este perspectiva pe care o văd; predominanța puterii judecătorești — ca corector și educator al tinerei noastre democrații; crearea unui ideal de justiție, singurul ideal sănătos și durabil pentru un stat.

Să mă explic: statul nostru abia a ieșit din perioada de formațiune. În aceasta perioadă puterea executivă a fost indicată să predomineze: forța trebuia să prezideze așezarea Statului.

Sistemul parlamentar pe care și l-a dat, dela începutul vieții sale, a făcut ca statul nostru să-și pună idealul creator în parlament. Latini din naștere — și din instinct —, adorăm parlamentul și fabricăm legi la infinit.

Câte principii fundamentale și istorice de drept nu au fost răsturnate în legiurile parlamentelor noastre (lipsa de intenție în delict penale, instanțe speciale, neretroactivitatea). Legile au urmărit fidel necesitățile politice și Justiția a sancționat necesități politice împotriva necesității de stabilitate și de drept. Votul universal se resimte în legislație, dar se resimte și în jurisdicție.

Constituanta dela 1923 a creat un corector: Consiliul legislativ. Putere constituțio-

nală? Organ al uneia din cele trei puteri mărturisite? Precis nu cred că știe nimenea. Organ legislativ, birou de redactare, paznic preventiv al Constituției, — precis nu este definit. El este o necesitate — și, ca atare, e legitimat.

Aceleași defecte ale votului universal, care s'au făcut resimțite în legiferare, se resimt, și mai acut, în viața administrativă. Constituanta a înființat Contenciosul administrativ.

Frâne ale votului universal și ale exceselor democrației, aceste instituții dovedesc, nu mai puțin, că Statul nostru a trecut din faza de constituire în faza de consolidare.

În această fază, însă, Statul trebuie să întruchipeze un ideal. Acest ideal al democrației trebuie să fie mai puțin ideea parlamentarismului — care poartă în sine defectele permanente ale votului universal, — pe cât idealul culturii, al ideii de drept.

„Der Kampf um's Recht“ s'a deschis.

Lăsând deoparte unicul postulat din apelul dlui prim prezident Dr. A. Marta — postulatul reprezentării magistraturii, ca atare, în corpurile legiuitoare, postulat, care îmi permit a-l crede imposibil și antinom cu întregul program — Asociația Magistratilor, deși preocupată, cred că deocamdată, numai de magistratură, și-a propus un scop, care este însuș scopul unui stat de drept, care este idealul către care tinde lumea cugetătoare a acestei țări: realizarea completă a separației puterilor în stat, independența jurisdicțională și a judecătorilor, cenzurarea căilor piezișe, educația profesională, asigurarea unei bune salarizări a magistraturii.

Aceste puține postulate sunt temelia însăș a statului de drept.

Intrebarea este: poate Asociația, trebuie Asociația să le realizeze?

Și de ce nu?

Dacă puterile statului emană dela națiune, dacă între cele trei puteri recunoscute există o interdependență și un control reciproc, dacă națiunea este în faza când strigă după dreptate, după un ideal dat eminentemente în sarcina puterii judecătorești ca să-l realizeze, dacă

puterea judecătorească, după Constituție se exercită prin organele ei, — de ce oare această putere și-ar lăsa mai departe în desuetudine exercițiul puterii sale, instituirea organelor ei proprii, de ce această putere nu ar intensifica dreptul său de a judeca actele puterii executive, constituționalitatea legilor, de ce nu ar organiza în baza drepturilor sale constituționale cruciada pentru drept?

Puterea executivă care a considerat Justiția ca pe un auxiliar al ei, va continua a o măguli și a o aservi atâta timp cât puterea judecătorească nu-și va fi ieșit din falșa concepție a aristocratismului și al muțeniei sale; dar va înceta de a mai fi ce este atunci când puterea executivă va face apel la națiunea, dela care emană *direct*.

Avem exemple de accese de putere: directivele date de Consiliul legislativ, directivele date de primul președinte al Casației în discursurile inaugurale, avizele comisiunilor de studii instituite din magistrați, articolele și studiile multor magistrați în revistele de drept și în presa largă, prezența obligatorie aproape, cel puțin la Secretariatul General al Justiției a unui magistrat. Vorbesc de manifestările extrajurisdicționale.

Libertatea jurisdicțiunii și scoborârea în largile masse populare a justiției, pe calea conferințelor și a publicațiilor, fără sfială și fără teamă, sunt în stare să transforme acest stat într'un stat demn urmaș al Romei.

Barourile avocaților au înțeles totdeauna necesitatea eliberării materiale și jurisdicționale a magistraturii. Drumul este defrișat. Pe poteca aceasta magistratura trebuie să se decidă a intra în masse. Va fi ajutată de toate barourile, — sunt sigur că indiferent de orice credință politică, — pentru că deasupra tuturor preocupărilor este crearea unui ideal de drept; pentru acest ideal nimeni mai mult ca avocații nu au militat și nu militează zilnic, alături de magistrații cari suferă pentru el.

Asociația trebuie să devină populară. Aduările ei trebuie să devină publice, în parte, cel puțin. Activitatea ei trebuie democratizată — introdusă în massele populare. Congresele

acestea vor fi momentele de adevărată înălțare și oțelire în lupta pentru un ideal cu desăvârșire patriotic, cu desăvârșire neperitor.

„Puterea judecătorească”, spune dl Andrei Rădulescu, „este menită să fie un mijloc de înfrânare a tuturor, fie individ, fie putere publică, care uită valoarea dreptului, o moderate chiar a avântului democrației contra abuzurilor ei proprii. Se schimbă guvernele, se schimbă alcătuirea puterii legiuitoare, se modifică și pier partidele; puterea judecătorească rămâne la datorie. De forța justiției trebuie să se sfărâme atât fulgerele tirăniei, cât și valurile vijelioase ale demagogiei”¹.

Curaj, domnilor magistrați. Dobândiți încredere în forțele Dtră proprii. Convingeți-vă de rolul Dtră constituțional — și social — pentru realizarea Dreptului în Stat. Țara întreagă este cu Dvoastră.

Să dea Dumnezeu ca a doua adunare generală să fie un congres. Că în fiecare an dela tribuna acestor congrese, adevăratul parlament al Dreptului, toți cei buni, orășeni și săteni, să audă cuvintele de îmbărbătare, să vadă revărsându-se Dreptul din mâinile acelorasi cari păzesc Dreptatea; să vadă puterea judecătorească asumându-și răspunderea socială și patriotică pe care i-o atribuie Constituția, pe care i-o reclamă națiunea; ca congresele Dtră să fie ziua de sărbătoare anuală a legalității și a dreptății.

Aveți o menire înaltă. Această menire nu se îndeplinește numai în sentințele Dtră, ci se îndeplinește în solidaritatea tuturor și în îmbrățișarea năzuințelor unui neam care aspiră după dreptate: în emanciparea puterii judecătorești.

Cluj, 30 Septembrie.

Adonis: Gr. Bulgăraș-Popov

¹ Noua Constituție a României. Conferință la Institutul Social Român, Ed. Cultura Națională.

În baza hotărârii Comitetului Asociațiunii Magistratilor se aduce la cunostința tuturor ca „Adunarea generală” convocată pe ziua de 11 Septembrie 1927 la Brașov, s'a amânat pe ziua de 6 Noembrie 1927 ora 11 la Brașov, cu aceiași ordine de zi.

Se nădejduește că vor participa în un numer cât mai mare de magistrați din întreaga țara, dată fiind importanța acestei adunări generale a „Asociațiunii magistratilor” după cum s'a aratat și în numărul precedent al revistei.

Câteva cuvinte despre cauzele tutelare

Unificarea legislativă este nu numai o dorință a juristilor ci o necesitate de Stat, o datorie națională.

Unificând legile, nu înseamnă o simplă extindere asupra întregii țări cu părțile lor învechite, ci trebuie să se înțeleagă crearea de noi norme cu observarea evoluției moravurilor și a desvöllării dreptului, care norme — păstrându-și caracterul național —, să fie spre binele tuturor, contribuind la întărirea unității sufletești și la consolidarea Statului.

Este știut că, cauzele tutelare sunt atât de importante, actuale și delicate, încât rezolvarea lor necesită nu numai o știință complexă ci și o prevedere în viitorul necunoscut în ce privește buna administrare a intereselor orfanilor precum și controlul ce e de exercitat asupra manipulării averii minorilor.

Drept aceia vom explica următoarele:

În societatea de azi, observând activitatea și folosul diferitelor instituțiuni create pentru promovarea binelui obștesc și mai ales pentru asigurarea vieții — sunt recunoscute în primul rând instituțiile de igienă: pentru păstrarea și recăștigarea sănătății —, de învățământ pentru educarea tinerimei —, iar spre a se putea ajunge la aceste două instituțiuni mai este nevoie de ocrotirea și îngrijirea orfanilor, exercitată din partea Statului prin a treia instituțiune: instanța tutelară.

Nu vom micșora valoarea rezultatelor obținute de instituțiile de igienă și învățământ, însă în lipsa ocrotirii și îndrumării copiilor părăsiți precum și neglijându-se supravegherea controlul administrării averii orfanilor, s'ar cauza demoralizarea lor, și astfel s'ar crea un pericol viu contra societății.

A sprijini pe cei lipsiți, — a ridica pe cei decăzuți, — a apăra interesele celor incapabili sunt nu numai principii umane, ci și chemarea înalta a Statului, cari nu pot fi nici când micșorate, fiind într'o strânsă legătură cu interesele generale ale națiunii.

Și dacă facem o comparație între legea tutelară din Ardeal cu Codul Civil Român, putem să constatăm, că în principiu ambele legi stabilesc această înaltă chemare a Statului, și numai între executarea supravegherei și împărțirii atribuțiunilor este o deosebire esențială.

Pe când în Transilvania atribuțiunile tutelare sunt coprinse în cadrele instanțelor tute-

lare, având ca organe de execuție pe prelorii de plăși, pe primari și mai ales pe tutorii comunali, cari toți au datoria primordială de a controla și a supraveghea viața, creșterea orfanilor, precum și administrarea și fructificarea averii lor, în Vechiul Regat aceste atribuțiuni sunt încredințate consiliilor de familie, cari le execută în urmă omologării judecătorului tutelar și prin tutor ales de acele consilii.

Și examinând situația grea ce există prin convocarea și adunarea consiliilor de familie neprezentarea lor la sediul judecătoriei ori tribunalului de județ, amendări și amânări, ce de mulțe ori sunt în detrimentul orfanului, cercetând cu nepărtinire și atenție funcționarea organelor tutelare, trebuie să constatăm că instanțele tutelare cu atribuțiuni depline sunt cu mult mai superioare, au o inițiativă mai rapidă și o posibilitate mai directă de a dispune și de a promova interesele orfanilor și interzișilor de sub supravegherea și controlul lor.

Organele de execuție ale instanțelor tutelare înzestrate cu experiențele funcțiunii lor precum și în urma calității lor de funcționari stabili, pot cu mult mai ușor să îndeplinească sarcina dată lor, decât acei membrii și consiliilor de familie cari în actualul mediu al moravurilor schimbate sunt în foarte multe cazuri interesați sau cu totul indiferenți față de interesele minorilor.

Aceasta fiind starea de fapt în cele mai multe afaceri tutelare, cari nu stau sub supravegherea continuă a instanțelor tutelare, este de dorit ca să se introducă pentru întreagă țara sistemul de control și supraveghere officioasă în chestiunile tutelare, căci aceste chestiuni nu sunt numai pur familiare și personale ale orfanilor, ci cum am arătat au o mare importanță din punctul de vedere a consolidării Statului.

Dreptul de amestec discrețional și de autoritate decizivă ce-l are Statul prin instanțele tutelare (art. 139, 263 și 264 L. tut.) în chestiunile orfanilor aduce în general folos societății cu mult mai imens, decât procedeul relativ ce există în Vechiul Regat, care chiar pentru considerentele specificate mai sus n'ar corespunde — în zilele de azi — scopului dorit, fiindcă acele dispozițiuni de procedură sunt învechite și nu țin seamă de noua compunere a țării.

Dacă avem în vedere că sistemul consiliilor de familie a fost introdus pentru prima oară în Moldova prin legea din 26. Aprilie

1840, și dacă considerăm că de atunci experiențele câștigate și părerile exprimate de cei mai valoroși juriști cad în defavoarea funcționării consiliilor de familie, nu poate fi nici un motiv serios pentru menținerea lor, ci este o necesitate poruncitoare de a se introduce cât mai urgent posibil sistemul care să corespundă cerințelor de azi, deoarece creșterea și educarea orfanilor și a copiilor părăsiți precum și apărarea intereselor lor multilaterale pot fi apărute și promovate numai de către o instanță cu autoritate destinată pentru acest scop, de către instanță tutelară.

Totodată ne adresăm d-lui Stelian Popescu ministru de justiție rugându-l ca să elaboreze un regulament privitor la organizarea secțiilor tutelare, deoarece regulamentul fostelor sedrii orfanale este învechit, multe părți din el și-au pierdut efectul prin intrarea în vigoare a articolelor 307—313 din legea de Org. Jud. și în fine nu țin seamă de situația de azi a secțiilor tutelare, cari în lipsă de regule stabilite și în urma atribuțiunilor multilaterale, nu pot funcționa cu ușureala necesară.

Prin aducerea în armonie a părților din cele 3 regulamente folosite azi, vor fi completate cerințele cari nu mai pot fi amânate.

Pe lângă cele specificate, avem toată încrederea că d-l ministru de justiție Stelian Popescu ca fost judecător bun și om de stat prevăzător, care a luptat pentru o cât mai repede unificare a codurilor civile, va accepta dorința acelor cari prin unificare înțeleg o codificare bună, bazată și prevăzătoare, în loc de legiferare superficială, și nu va uita nici un moment interesele vitale ale neamului.

C. Nesselrode

Judecător la Tribunalul Bihor

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilită de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Judecătorii

Art. 15 din legea XVI—1876 prevede condițiunile de valabilitate al testamentului verbal. Cu toate acestea nu e motiv de nulitate a testamentului verbal, când chiar „cu alte vorbe” martorii arată că declarațiile testatorului alcătuiesc tocmai cea ce reclamă legea. Judecata. Având în vedere acțiunea, susținerilor părților, și mai ales depozițiunile martorilor.

Având în vedere dispozițiunile art. 15 din Legea XVI din 1876, care dispune că pentru validitatea unui

testament oral este nevoie ca condițiune esențială, că testatorul să fi vorbit în fața a 4 martori, pe o limbă cunoscută de martori, să fi declarat martorilor că aceasta este voința sa ultimă și că aceasta să se considere ca un testament al său, cum și arătarea martorilor că testatorul în momentul expunerii sale a fost cu mintea limpedă.

Având în vedere că în speță testamentul verbal a fost făcut în fața a 5 martori și anume Eva Mercia, Costa Ivascu, Achim Mercia, Trifu Mercia și Eva Bistrean, toți din comuna Percosova, care au fost audiați sub prestarea de jurământ, se constată în fapt că așa cum și a exprimat voința defuncta, întrunește toate elementele esențiale confecționării unui testament verbal, deoarece toți martorii testamentari declară, că au fost de față dela început până la sfârșit, că testatoarea soția reclamantului, a exprimat că e ultima ei dorință, că toți cunoșteau limba românească, în care le expunea cele ce voia și că testatoarea a exprimat, că ceiace face este testamentul său, și că a avut limpezimea minții până în momentul când a murit.

Că într'adevăr Legea cere pentru valabilitatea unui testament verbal, ca cel ce îl face, să declare că consideră declarațiunea făcută ca un testament verbal,

Că deși în apărarea lor pârâții prin avocatul lor, declară că așa cum au expus martorii testamentul nu întrunește condițiunile de a fi verbal, deoarece n'ar fi auzit preciz toți martorii noțiunea de „testament”. totuși interpretându-se în mod corect Legea, nu este nevoie ca testatorul să se declare expres asupra formei testamentului nici înainte facerii declarațiunii sale, nici după acestea, dar este necesar ca martorii să probeze o atare declarațiune a testatorului, care conține chiar cu alte cuvinte, ceiace pretinde Legea dela testator, și anume că dispozițiunile sale înțelege să le considere drept testament verbal.

Având mai ales în vedere faptul că în mentalitatea oamenilor simpli nu este întipărită noțiunea de testament cum de astfel se poate întâmpla, că deși această noțiune ar fi exprimată de testator, dar neputând fi reprodușă întocmai de către martori cu ocazia unui proces, ar face declarațiuni care ar fi similare condițiunilor de valabilitate a unui testament verbal, canchidem a stabili, că în asemenea cazuri, testamentul se consideră perfect valabil, ceiace în speță este cazul.

Că așa fiind fața de depunerile martorilor acțiunea să privește că dovedită și admisă ca atare ca în dispozitiv cu cheltueli de judecată potrivit art. 425 din Proc. Civ. (N. C. 1984—926 Jud. Deta, jude Mușătescu).

* * *

Acțiune întitulată „posesorie”. Sentință în lipsă fără considerare la căile de atac. Opoziție. Cerere de execuție silită. Inadmisibilitate. Asupra prezenței cereri de execuție silită, judecătoria rurală Timișoara văzând că pârâta soția lui Ioan Krems a făcut opoziție contra sentinței în lipsă Nr. 1876—1927, prin care s'a admis acțiunea reclamantului Ioan Krems, fără considerare la căile de reformare.

Având în vedere că prin art. 461 pr. c. se dispune că opoziția înaintată în termen util are efect de a suspenda executarea sentinței și aceasta dispozițiune se aplică și sentințelor date cu execuție provizorie, pentru că legea nu distinge. Că deși art. 581 pr. c. spune că sentințele în materie de posesiune sunt executorii fără considerare la căile de atac — și legiuitorul prin cuvintele „căile de atac” a înțeles apelul propriu zis și recur-

sul sau revizuirea, iar nici decum opoziția, despre care în capitolul aparte „Despre opoziție” — se spune categoric că opoziția suspendă executarea și aceasta cu atât mai mult, cu cât însuși art. 581 pr. c. spune că sentința se va executa imediat, după împrejurări.

Ori în speță acțiunea reclamantului nu implică vreo împrejurare care să facă necesară admiterea execuției sentinței. Obiectul acțiunii fiind discutabil dacă întrunește condițiunile unei acțiuni posesorii, deoarece titulatura unei acțiuni nu obligă pe judecători.

Pentru aceste motive judecătoria respinge ca inadmisibilă cererea de execuție a urmăritorului Ioan Krems. (Dec. Nr. C. 1876/927 Jud. rurală Timișoara Jude L. Năsturaș.)

Tribunale

Art. 549 al. 2 pr. p. Apel nemotivat. Refuzare. Comunicarea acestei hotărâri acuzatului. Art. 330 al. 2 pr. pen. Luminarea acuzatului asupra căilor de atac. Aplicarea acestei dispoziții și la Judecătorille de ocol. Primirea motivelor scrise. Art. 385 al. II. pr. p. Nulitate referitor la măsurarea pedepsei. Conform art. 549 al 2 pr. p. Judecătoria de ocol poate refuza un apel nemotivat, însă această hotărâre trebuie comunicată acuzatului imediat conform art. 78 și 542 al 4 pr. p. pe care dânsul o poate ataca cu recurs.

Necomunicarea acestei hotărâri are ca rezultat că acuzatul o poate ataca și ulterior până la comunicarea ei și întrucât este încă în termen și primă instanță a omis a atrage atenția acuzatului asupra căilor de atac conform art. 330 al 2 combinat cu 521 pr. p., cerându-i fără just motiv a semna, tribunalul acceptă apelul ca recurs contra încheierii de refuzare, cu atât mai mult că refuzul acuzatului se poate referi la semnare, iar nu la motivarea apelului.

Art. 302 al prim p. a. III. stabilind două pedepse din care cea accesorie fiind pecuniară nu se poate cumula conform art. 102 al 1 cu amenda provenită din pedeapsa principală prin aplicarea art. 92 c. p., Judecătoria a comis cazul de nulitate de fond prev. de art. 385 al 2 pr. p. când pronunță o singură amendă, întrucât nu a respectat gradările prevăzute de lege, caz de nulitate ce tribunalul îl poate ridica din oficiu conform ultimului alineat al acestui articol. (NP. 2527/926 Con. 264/927 Trib. Brașov S. I. redactor președinte I. Purdilă.)

* * *

Contravenție. Art. 16 din codul penal al contravențiilor. Art. 29 din legea Generală a poliției statului. Competința. Art. 18 al. IV. din legea XXXIV. din 1897. Dacă pe teritoriu unde se aplică procedura română se ajunge la concluzia indiscutabilă că faptul prevăzut de art. 29 din legea generală a poliției statului este delict și de competența tribunalelor, nu tot la această concluzie se poate ajunge pe teritoriul Ardealului, unde sunt în vigoare alte principii referitor la împărțirea tripartită a infracțiunilor, alte norme de durată la pedepsele pentru delict și contravențiuni și alte dispozițiuni în stabilirea competenței acestor infracțiuni.

Durata închisorei polițienești conform art. 16 din codul contravențiilor fiind până la 2 luni, iar pedeapsa prevăzută în art. 29 din legea generală a poliției statului nedepășind acest maxim e pedeapsă polițienească, deci faptul constituie contravenție conform legilor ardelene, de competența Judecătorilor de ocoale, cari au o competență generală în această materie, conform art. 18 al IV. din legea XXXIV. din 1897. (NP. 640/927 Trib. Brașov S. I. preș. și redactor I. Purdilă.)

Art. 2 și 4 din legea apărării onoarei. Intențiunea. Mobilul infracțiunii. Când poate fi aplicat art. 17 al 1 și 2 din această lege. Cuvintele întrebunțate de acuzat în excepțiunile formulate scris în contra actului de acuzare afirmând despre un judecător referitor la atribuția sa oficială faptul că „sbiera ca un șacal” și „cu un țipăt de șacal” „ni-a apostrofat marș afară” constituiesc delictul de insulta prev. și calificat de art. 2 și pedepsit de art. 4 din legea XLI. din 1914.

Intențiunea fiind voința de a comite delictul nu poate fi confundată cu mobilul — care e scopul urmărit de infractor — și poate rezulta din însăși înțelesul jignitor a cuvintelor întrebunțate.

În principiu mobilul infracțiunii nu are vre-o influență esențială asupra existenței ei, ci numai asupra măsurării pedepsei: după cum acest mobil e moral sau imoral poate fi socotit ca o circumstanță atenuantă ori agravantă.

Pentru ca expresiunile ofensatoare să excludă stabilirea delictului de calomnie sau insulta în baza art. 17 al 1 leg. ap. on., trebuie ca să aibă loc cu ocaziunea unei apărări făcută verbal sau prin act scris și să se refere în mod nemijlocit la fapte cari formau obiectul acuzării.

Asemenea pentru a se aplică al. 2 al acestui articol trebuie ca expresiunile ofensatoare să aibă legătură cu obiectul acuzării, și să fie necesare în interesul apărării. (Sent. N. P. 1753/1925. Trib. Brașov. Secf. I. redactor sent. Jud. I. Purdila)

* * *

Din dispoz. art. 130 al II. pr. civ rezultă că acțiunea intentată în temeiul acestui text de lege nu poate avea alt obiect decât constatarea obligațiunii pârâtului de a prezintă socotele sau exactitatea acestora. Acțiunea aceasta trebuie formulată în condițiunile prevăzute de art. 1 și 2 din legea pentru accelerarea judecăților. Tribunalul. Având în vedere că reclamantul Iosif Grünberg Tescani prin cererea de chemare în judecată și oral în instanță a cerut ca pârâtul în calitate de membru al asociației ocazionale încheiată prin contract verbal să fie obligat în temeiul art. 130 al 2 pr. civilă să dea în timp de 15 zile socoteala de veniturile rezultate din vânzarea prin mijlocirea sa a produselor fabricii de tocuri din Lugoj sau să-i plătească 200.000 lei capital, partea sa din venitul net de 12%, iar în dovedire a anexat la acțiune în copie procura cu data Lugoj 28 III. 1925 semnată de Jacob Strauss, legalizată de notarul public V. Bojan din Lugoj sub nr. 359—925 prin care Jacob Strauss (pârātu) autoriza pe Iosif Grünberg Tescani (reclamant) să încheie toate afacerile comerciale în branșa fabricării de tocuri de lemn să vândă marfa confecționată, să poată ridica și achita pentru dânsul și în numele său sumele ce i-se cuvin pentru marfa vândută și să-l reprezinte înaintea ori cărei instanțe.

Având în vedere că pârâtul prin întâmpinare și și oral în instanță a cerut respingerea acțiunii reclamantului și admiterea acțiunii reconvenționale formulată în sensul ca reclamantul să fie obligat să dea socotele pentru sumele incasate,

ca societatea a fost contractată la 10 VI. 1924 între reclamant și Ella Riesz din Lugoj în condițiuni ca dânsul și Ella Riesz să dețină capital și să conducă fabrica, iar reclamantul să vândă produsele fabricii și să incaseze creanțele iar din profitul net reclamantul să aibă drept numai la 33%.

Ca prin scrisoarea din 28 III. 1926 l'a somat pe

reclamant să dea socoteala de toate sumele incasate și să-i restituie marfa care se află la dânsul și i-a revocat procura,

iar în dovedirea faptului că reclamantul a avut cunoștință ca membri în societate au fost 3 iar nu 2 (reclamantii, pânătul și Ella Riesz) și că din profitul net i se cuvine reclamantului numai 33% a cerut să fie ascultați martorii Maurițiu Riesz, Armin Bodor, Matilda Szentpály și Maurițiu László din Lugoj.

Având în vedere că reclamantul în replică prin întâmpinare și oral în instanța a susținut că pârâtul fără știrea și consimțământul său și-a asociat și pe Maurițiu Riesz, care de fapt ia parte sub numele soției sala Ella Riesz;

ca dreptul său la beneficiu este 50%;

ca înainte de intentarea acțiunii (22 VII. 1926) și ulterior la 24 XI. 1926 a cerut reclamantului să-i dea socoteala însă l'a refuzat, iar prin scrisoarea din 1 VI. 1926 i-a comunicat toate sumele și obiectele pe care le are în posesiune: iar în dovedirea faptului că a cerut pârâtului să-i prezintă socoteala și că a fost refuzat a cerut să fie ascultați martorii Jon Voichita și Ladislau Klein din Lugoj; iar în dovedirea faptului ca societatea a fost constituită numai din doi membrii a cerut ca părțile să fine interogate sub prestare de jurământ.

Având în vedere că din dispozițiunile art. 130 al II. pr. civilă rezultă ca acțiunea intentată în temeiul acestui text de lege nu poate să aibă de obiect de cât să se constate obligațiunea pârâtului de a prezenta socoteala, sau ca socoteala prezentată de reclamant este exactă,

ca exactitatea socotelei prezentate de reclamant nu poate fi dedusă din faptul că pârâtul nu prezintă socoteala, de oare ce legea nu dispune ca acest fapt constituie o prezumție legală în favoarea reclamantului;

Având în vedere că astfel fiind, urmează ca acțiunea pentru constatarea exactității socotelei reclamantului trebuie să o formuleze în condițiunile prevăzute de art. 1, 2 din legea pentru accelerarea judecăților.

Având în vedere că reclamantul nu a indicat data la care s'a constituit și încetat societatea, timpul pentru care cere prezentarea socotelei, cantitatea și valoarea marfei la care își socotește beneficiu de 200.000 lei și nici probele pe cari le posedă și pe cari sprijina cererea de a fi obligat pârâtul să-i plătească suma de 200.000 lei

ca astfel fiind și întrucât faptul ca pârâtul nu prezintă socoteala nu poate fi considerat ca o prezumție legală că suma cerută de reclamant este exactă, urmează a se decide că acțiunea reclamantului este nefondată și deci a fi respinsă ca atare.

În ce privește cererea reconvențională a pârâtului de a fi obligat reclamantul să prezinte socoteala.

Având în vedere că în speță ne fiind contestată existența și executarea contractului de societate și întru cât reclamantul a cerut ca pârâtul să fie obligat să-i plătească 200.000 lei, partea lui proporțională din beneficiu realizat, urma ca pârātu în loc de a cere ca reclamantul să prezinte socoteala să fi făcut acțiune prin care să se constate că socoteala prezentată de dânsul este exactă.

Ca astfel fiind cererea reconvențională astfel cum a fost formulată și susținută urmează a fi considerată ca inutilă și a fi respinsă ca atare; și în consecință și ascultarea martorilor invocați de ambele părți iar cheltuielile de judecată să fie compensate conform art. 426 pr. civilă.

Pentru aceste motive:

Respinge ca nefondată acțiunea reclamantului ca inutilă acțiunea reconvențională a părâtului prin care a cerut ca reclamantul să fie obligat să prezinte socoteala. Cheltuielile de judecată le declara compensate, obliga pe reclamant că în 15 zile să plătească statului taxa sentinței sub urmarea execuției.

Sentința este supusă apelului în 15 zile de la comunicare.

Data și cetită în ședința publică astăzi 5 IV. 1927. (N. C. 1148/926 Trib. Lugoj Secf. I. Președinte jude unic Gh. Hagi Chirea.)

Curți de Apel

Delictele silvice de competența jud. de ocol. Art. 60 c. silvic, se judecă de tribunale în a doua instanță fără drept de recurs. Art. 556 și 557 pr. p. ard. În delictele silvice judecate în prima instanță de către jud. de ocol hotărârile se dau fără drept de recurs conf. art. 556 și 557 pr. p. magh. deoarece legea silvică prin art. 60 nu prevede decât pedeapsa cu amendă.

Procurorul în astfel de delictes exercitând acțiunea publică, nu impietează asupra exercitării acestei acțiuni și de către reprezentantul minist. de domenii ce privește despăgubirile și valoarea materialului. (N. P. 354/927 C. Apel Cluj S. II.)

***

Faptul de a ucide pe femeia cu care a cohabitat în timpul actului și în stare de ebreitate, se califică omor prin imprudență. Art. 290 c. p. ard. Având în vedere că din reconstituirea stării faptice nu reesă că inculpatul ar fi avut intenția de a omorâ pe victimă, fiindcă prin nimic nu se stabilește că între ei ar fi existat ura sau dușmanie, care să determine pe inculpat la crimă, ci după cum se poate conchide într'un moment de pornire erotică inculpatul a voit să-și asigure complectă terminare și satisfacerea instinctului sexual prin acoperirea gurei victimei cu naframa, iar acțiunea lui și sub influența beției a cauzat moartea victimei datorită imprudenței lui N. C.

Că astfel fiind fapta lui întrunește elementele delictului de omor prevăzut de § 290 Cp. iar motive de stingerea pedepsei sau excluderea punibilității neexistând culpabilitatea lui a trebuit declarată. (Sent. N. P. 512/927 Trib. Turda S. II. redactor Vioreanu menținută prin Dec. N. P. 472/927 Curtea de Apel Cluj. S. II. și rămasă definitivă)

***

Mandat de arestare vișiat art. 87 pr. p. română. Necompetința unei secții a tribunalului art. 101 pr. p. rom. Lipsa de interes a instrucției. Art. 11 legea de org. jud. Deliberând asupra apelului declarat de prevenitul A. G. contra hotărârei Nr. P. 1531/925 al Tribunalului Cluj, dată asupra mandatului de arestare Nr. P. 7508 din 1925 emis contra numitului prevenit de judele instructor al cabinetului II. de pe lângă acel Tribunal.

Având în vedere că din lucrările aflate în dosar în fapt se stabilește că Tribunalul Cluj, prin hotărârea Nr. 1531/925 respingând toate motivele invocate înaintea sa de apărătorii prevenitului pentru infirmarea mandatului de arestare emis contra lui, și reconfirmând mandatul de arestare emis sub Nr. 7508/925, la 17 Decembrie 1925, în contra numitului prevenit de judele instructor al acelui Tribunal prevenitul face, în termenul și forma prevăzută de art. 127 codul român de procedură penală, apel la această Cameră în contra hotărârei Tribunalului, pe următoarele motive:

Lipsa raportului judecătorului de instrucțiune, către Tribunal, raport prevăzut în art. 97 cod. rom. de procedură penală;

Lipsa din mandatul de arestare emis contra prevenitului a calificării faptului imputat și enunțarea incorectă a duratei pedepsei prevăzută de lege deoarece în cazul când prevenitul ar fi declarat culpabil de către instanța de judecată de toate crimele ce i se impută ar fi să fie condamnat la 10 ani reclusiune și nu la 5 ani temniță grea cum se prevede în mandat;

Necompetința secției I. a Tribunalului de a se pronunțe în cauză.

În ce privește primul motiv de apel:

Având în vedere că din coprinsul articolului 97 din codul român de pr. p. extins în Ardeal prin legea din 13 Aprilie 1925, la care se referă apelantul, coprins care este următorul: „mandatul de arestare nu va fi menținut dacă, după 5 zile dela luarea interogatorului, el nu va fi confirmat în Camera de Consiliu de Tribunal asupra raportului Judelui Instructor ascultându-se și Ministerul public” reese evident că legiuitorul a înțeles să impună prin el Judelui instructor care a emis un mandat de arestare, obligațiunea de a raporta Tribunalului în termenul anume prevăzut în el emiterea acelui mandat, și să consfințească, pe de altă parte, cu declarațiunea pierderii efectului unui asemenea mandat, neobservarea acestei îndatoriri de către Judele Instructor. Dovadă art. 290 din leg. ord. jud. care prevede că judele instructor care va fi emis un mandat de arestare, e dator, ca în termen de trei zile dela luarea interogatorului, să refere Tribunalului, care în complexul său de cel puțin 2 judecători va decide în camera de consiliu, după ce va asculta raportul judecătorului de instrucție, pe inculpat și pe Ministerul public, dacă menține sau nu acel mandat.

Astfel fiind sancțiunea prevăzută în art. 97 fiind relativă la neobservarea îndatoririi judelei instructor de a supune controlului Tribunalului mandatul emis și nevoia menținerii lui, iar pe de altă parte neprevăzând modul în care judele de instrucțiune are să raporteze Tribunalului utilitatea confirmării mandatului de arestare ce a emis, sau nevoia de a se mai menține acel mandat pe care îl supune controlului Tribunalului, evident, acest raport sau referat se poate face Tribunalului în orice mod, adică fie în scris fie verbal.

Dosarul cauzei deci, putând să fie înaintat Tribunalului, cu adresă sau brevi manu, destul numai că Tribunalul să fie în puțință de a se pronunța asupra mandatului de arestare și în speță stabilindu-se din chiar hotărârea apelată că tribunalul a fost sesizat de chiar Judele instructor și că a luat cunoștință de nevoia expusă pe larg de judele instructor în ordonanța sa de zi, — ordonanță aflată la dosar — de a se menține încă arestat, în interesul în instrucțiunei, prevenitul, evident, acest motiv este neîntemeiat.

În ce privește cel de al doilea motiv:

Având în vedere că este adevărat că după art. 101. din codul rom. de pr. p. extins în Ardeal prin Legea din 13. Aprilie 1925, „că mandatele de arestare trebuie să cuprindă sub pedeapsă de nulitate calificarea faptului și pedeapsa prevăzută de lege, sub pedeapsă de nulitate” și că Inalta Curte de Casație secf. II. prin Deciziunea Nr. 1307—919 a decis că simpla anunțare în mandatul de arestare a articolelor din codul penal care sunt în raport cu fapta imputată unei persoane în contra cărei s'a lansat acel mandat de arestare nu este suficientă pentru calificarea faptului.

Considerând însă că art. 101 menționat mai sus, fiind redactat în spiritul codului penal în vigoare în Vechiul Regat, cod, după care, *natura pedepsei* ce este a se aplica unei infracțiuni la codul penal determină dacă, faptul constituie o crimă, un delict sau contravențiune și în consecință jurisdicțiunea competentă, iar în speță, faptele imputate preveniților sunt a se judeca după codul penal în vigoare în Ardeal (Legea V. 1879); și

Având în vedere că în sistemul acestei din urmă legiuri, calificarea infracțiunilor pe care le prevede, făcându-se după *importanța drepturilor violate* prin fiecare din acele infracțiuni, fiecare articol din acest din urmă cod, prevede în aliniatele sau chiar propozițiunile unui aliniat, calificarea și pedeapsa faptei, la care este relativ acel articol, după gravitatea și diversitatea drepturilor violate prin acea faptă, evident, cerințele art. 101 din codul rom. de pr. p. ar fi satisfăcute în Ardeal, prin enunțarea în mandatele de arestare a articolelor și aliniatelor respective din codul penal relative la fapta comisă de prevenit pentru ca prevenitul să știe cum a fost calificată fapta a cărei comitere i se impută, adică în care din cele trei categorii generale în care sunt divizate infracțiunile, s'a clasat acea faptă.

Având în vedere pe de altă parte că în fapt se constată că mandatul de arestare emis în contra prevenitului coprinde pe lângă enunțarea faptelor materiale ce i se impută și anume: „înșelăciune“, „fals în acte publice“ și „sustracțiune“ și enunțarea taxelor din codul penal și novelele penale relative la acele fapte precum și mețiunea că pedeapsa ce este a i se aplica este „până la 5 ani temniță“ indiscutabil mandatul de arestare emis în contra prevenitului coprinde calificarea faptelor.

Având în vedere în fine că din faptul că pedeapsa ce ar fi să se aplice în cazul când prevenitul ar fi găsit culpabil de toate faptele ce i se impută nu ar fi corect prevăzută în mandatul de arestare emis în contra prevenitului și astfel în cazul când pedeapsa ce ar fi de aplicat prevenitului ar fi cea enunțată de judele instructor și nu cea ar trebui să-i aplice, Judele Instructor nu ar mai putea invoca pentru menținerea mandatului de arestare „gravitatea faptele lor“ prevenitul, nu poate să tragă concluziunea că mandatul nu arată și pedeapsa prevăzută de lege, fiind că din jurisprudența dezvoltată în jurul art. 101 reesă că mandatul trebuie să conțină această enunțare pentru ca să dea celui încotră căruia a fost emis, indicațiuni suficiente asupra faptului ce i se impută, și asupra pedepsei ce-l poate aștepta pentru a-l pune astfel, situațiunea a-și pregăti apărarea ce ar avea de gând să opună măsurii de rigoare luată de Judecătorul de instrucțiune în contra sa, iar judecătorii care au a se pronunța asupra interesului deținerii prevenitului, și care sunt investiți tocmai cu controlarea utilității deținerii prevenitului din punctele de vedere al interesului instrucțiunii și al nevoii de a împiedica pe prevenit fie dela sustragerea executării pedepsei ce-l așteaptă fie de a-l împiedica să turbere pe viitor ordinea publică, au să hotărască după ceiace va constata ei, din dosarul cauzei care li-se și înaintează în acest scop, și nu din cele susținute de Judele Instructor din eroare. Că astfel fiind și acest al doilea motiv neintemeiat.

În ce privește motivul incompetenței complexului secțiunii I-a Tribunalului de a hotărâ în această cauză:

Având în vedere că din adresa Nr. Pr. III. A. 16/1926 a Tribunalului Cluj, înaintată la cererea Camerei, reese că Judele Instructor care a emis în speță man-

datul de arestare, a fost atașat conform art. 11 din Legea de organizare judecătorească la Secțiunea I. adică Secțiunea din care fac parte judecătorii care au format complexul care a hotărât în cauză, evident și acest motiv este neintemeiat. Pentru aceste motive respinge apelul. (C. de Apel Cluj Camera de punere sub acuzare Decizie No. 24/1926 redactor pres. Davidescu.)

* * *

Notar public. — *Ce acte pot să dresseze notarii publici în cauzele extrajudiciare la instanțele judecătorești? — Cererile de execuție nu intră în cadrul atribuțiunii not. publici. (Art. 55 și 56 legea not publici.)* După dispozițiunile legii notarilor publici luate în genere, și în special după disp. art. 55 și 56 ale acestei legi, — atribuțiunile notarilor publici, când lucrează în această calitate, sunt restrânse numai la afacerile extrajudiciare care sunt în strânsă legătură cu serviciile lor și intră în acelaș timp în competența lor, — cum ar fi cererile referitoare la succesiuni.

Deci cererea de execuție de excontentare înaintată de recurent, în calitate de notar public, nefiind din cererile extrajudiciare, care intră în cadrul atribuțiunii sale de notar public — și nefiind nici dintre persoanele exceptate sub art. 95 din p. civilă, — spre a putea lucra ca mandatar, urmează că recurentul ca notar public nu era îndreptățit a semna și înainta la instanțele judecătorești o cerere de execuție și deci corect tribunalul i-a respins-o. (C. Apel Brașov Nc. 670/1927 C. Jud. 6/1927 II.)

* * *

Faliment. Curator. Indatoririle curatorului masei falimentare. Obligațiunea acestuia de a ridica excepțiuni contra unui mandat pe plată cambial, emis contra falitului. Falitul își pierde deodată cu începerea efectului declarării falimentului, dreptul de administrare și dispunere asupra averii aparținătoare masei falimentare. (Art. 3 din legea XVII — 1881). Drepturile de administrare și dispunere le exercită curatorul masei în marginile dispozițiunilor legii falimentare.

Toate înmânările adresate falitului, trebuiesc făcute la mâna curatorului masei de faliment, numirea de curator ține locul oricărei procuri speciale, cerute de lege.

Curatorul masei este împuternicit prin lege, — față de terțe persoane, pentru toate actele juridice și faptele de drept, el reprezintă masa falimentară în toate procesele, cari privesc activul sau pasivul masei și este dator sub sarcina răspunderii să procedeze cu grija unui bun tată de familie.

Curatorul masei de faliment având datoria (art. 100 din l. fal.) să apere interesele masei contra oricărei pagube eventuale, excepțiunea ce a făcut contra unui mandat de cambial, — nu se poate considera — ca făcută inutil și lipsită de interes. (C. Apel Brașov N. 1042/1927 S. II. Ct. Jd. 6/1927.)

Osebită părere: Având în vedere principiul, că orice acțiune trebuie să aibă un interes și, că acolo unde nu-i interes, nu-i acțiune.

Având în vedere pe de altă parte, că în materie de faliment legea are anume dispozițiuni după cari se valorifică și se lichidează creanțele creditorilor falitului.

Că prin urmare atunci când reclamantul, în necunoștință de cauză, a cerut și obținut mandatul de plată cambial contra debitorului declarat în stare de faliment, de pe urma acestui greșit procedeu al său, prejudiciul ar fi fost cel mult pentru dânsul, nu pentru masa credală, deoarece unul din efectele falimentului este încetarea acțiunilor și urmărilor individuale ale creditorilor falitului încât la adăpostul său, curatorul falimentului n'aveau nici un interes să excepționeze un mandat cambial numai

din motivul, că debitorul era falit, mandat ce în condițiile impuse, nu putea să concure la distribuirea activului falimentului.

Că pentru eventualitatea cu totul ipotetică, că reclamantul, dacă un atare mandat cambial ar fi rămas definitiv, ar fi putut să urmărească o avere de a falitului necunoscută curatorului și netrecută în activul falimentului, se observă, că datoria și grija curatorului falimentului este să descopere și să readucă la masa falimentului toate bunurile aparținând falitului și să atace orice act făcut în fraudă mesei credale.

Că din toate aceste motive suntem de părere, că excepția cambială a curatorului falimentului trebuie respinsă ca fără interes.

Președinte Ioan I. Cetățeanu.

* * *

Contencios administrativ. Anularea ord. Nr. 2094, A. din 21 Ianuarie 1927 a Ministerului de Interne, prin care se supun la taxele prevăzute în acel ordin, — sălile publice unde se dansează. Nici un impozit de orice natură nu se poate stabili și percepe decât pe baza unei legii, conf. art. 109 din Constituție, iar prin impozit se înțelege ori ce fel de contribuțiuni, sub orice titlu s'ar pricepe, deci și taxele prin care se impun sălile unde se dansează.

Apoi taxele impuse prin ord. Nr. 2094 A. a Ministerului de Interne, nefiind prevăzute nici în legea despre maximul taxelor și contribuțiilor comunale și nici în o altă lege în vigoare în țara Românească, deci contrariu dispozițiilor din constituție (art. 109); urmează că atât ordinul Ministerului de Interne cât și cel al Prefecturii, prin care se stabilesc și se dispune executarea acestor taxe sunt ilegale și sunt a se declara fără efect, iar taxele ce s'au încasat fiind fără bază legală, trebuiesc a fi restituite.

Ordonanța Ministerului de Interne Nr. 3093/927 prin care se impun la anume taxe, toate localurile publice unde se dansează, indiferent de natură dansurilor admitându-le sau nu, după cum se plătesc sau nu anume taxe fixate prin anumita ordonanță nu poate fi socotită ca un act de guvernământ luată pentru garantarea ordinii publice morale, căci criteriu unei adevărate morale publice, nu poate fi determinat și condiționat de plata sau neplata acestor taxe. (C. Apel Brașov N. ct. 340 —927/5. II).

* * *

Excepție dilatorie în baza art. 180 pct. 1 și 6 din pr. civ. — Persoane juridice. — Persoane juridice de drept public și de drept privat. — Fondatiunea orfelinatului Terezianum din Sibiu, ce fel de persoană juridică este? Din întreaga economie a legii asupra persoanelor juridice, se poate vedea, că legiuitorul, — fără a se atinge de existența persoanelor juridice din trecut, — dar fără a lăsa ca bunele moravuri, ordinea publică și siguranța Statului să fie periclitată a căutat ca prin dreptul de supraveghere și control exercitat prin organele anume designate în lege, să armonizeze aceste două principii, putând pe deoparte chiar desființa prin procedura prevăzută de lege, ceea ce n'ar mai cadra cu siguranța noii ordine politice (art. 26, 53 și 81 din I. pers. juridice), — iar pe de altă parte, în vederea menținerii pe mai departe, organele prin care persoana juridică își poate exercita drepturile, în caz când direcțiunea și administrațiunea instituită de fondator nu mai poate, independent de cauză, să fie continuată așa după cum dânsul a hotărâse (art. 75), mai ales când este vorba de o fundațiune, după cum este reclamanta (Fondațiunea orfelinatului Terezianum din Sibiu).

Spre a fi o persoană de drept public iar nu de interes public, după art. 1 din legea persoanelor juridice trebuie să fie o delegațiune a însăși puterii publice, de

aceea nici nu se creiază decât prin lege, după cum o declară expres art. 1 menționat, — și ca atare scopul ei nu poate fi decât gestiunea serviciilor publice, cu alte cuvinte este vorba de așa zisele stabilimente publice, după o terminologie adoptată în dreptul administrativ, așa, că nu despre ele se ocupă legea persoanelor juridice și nu în vederea lor a fost făcută.

Că, prin urmare orice altă persoană, — în înțelesul aceleiași legi nu poate fi decât de drept privat — chiar când ar fi destinată unui scop de interes public, sau caritabil, pentru că ele sunt creațiuni și contribuțiuni ale eforturilor particulare, de care urmează să beneficieze numai anumite persoane, potrivit actului fundațional, cum e instituțiunea Tereziană.

Art. 75 pr. civ. — nu-și are aplicație, când e vorba, nu numai de lipsa justificărei reprezentantului juridic, ci chiar de lipsa capacității juridice. (C. Apel Brașov S. II. Dec. C. din. 25 Iulie 1927 Raportor și președ. I. Cetățeanu Ct. Jd. 7—8/927).

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Neajunsurile metodice ale legii procedură penală

(Urmare)

Scopul procesului penal în înțeles restrâns este constatarea stării lucrurilor cu ajutorul dovezilor aduse în fața instanței, iar scopul procedurii pregătitoare nu poate fi altul decât acela de a da organului de urmărire informațiile de lipsă privitoare la întrebarea dacă se poate ridica acuza împotriva bănuitului resp. dacă se poate aduce cazul în fața instanței de judecată. Legiuitorul încă pare să fi plecat dela această concepție doar a și despărțit în mod evident actele pentru pregătirea procesului penal de procesul penal în sine. Dar nu a rămas consecvent lângă principiul odată acceptat atunci când dispune la §. 3 al dispozițiilor despre instrucție că martorii ascultați de judecătorul de instrucție în cursul instrucției să facă jurământ că vor spune tot adevărul, nimic decât adevărul. Jurământul este un mijloc de dovedire; dovedirea se face însă în fața instanței și nu în cursul instrucției. Este deci evident că legiuitorul s'a abătut și în cazul acesta fără de motiv dela principiul dela care a plecat, arătând totodată și o concepție șovăitoare despre scopul jurământului.

Partea aceasta a legii mai suferă încă și de alt neajuns anume ea nu este completă. Legea nu arată procedura pentru cazul că martorul adus în fața judecătorului de instrucție nu vrea să mărturisească sau nu vrea să facă jurământul prevăzut de §. 72. De altă parte dau dispozițiile cuprinse în teza 2 a §. 80 naștere în doi feluri grele. Se naște anume întrebarea dacă este în drept primarul comunal să ia martorului jurământul în cazul când este însărcinat de judecătorul de instrucție să primească depozițiile martorilor cari nu se pot înfățișa la judecătorul de instrucție. Întrebarea este importantă având în vedere că legea nu cuprinde dispoziții pentru cazul că martorul din întrebare este aproape de moarte și că mărturia lui este de o importanță hotărâtoare pentru judecarea cazului.

Asemenea nu sunt complete dispozițiile legii cuprinse în § 4 al cap. V. Acesta dispoziții cari privesc la perchiziționarea persoanei și locuinței cetățenilor și la sechestrarea obiectelor aparținătoare lor. sunt foarte

sumare, aproape superficiale, fapt care cu atât mă surprinzător cu cât legea arată în alte întrebări de o importanță secundară o minuțiozitate de neînțeles. Ce privește perchiția corporală împotriva bănuțului sau împotriva altor persoane nu cuprinde legea nici o dispoziție, doar § 84 și 85 vorbesc numai de domiciliul prevenițului și de alte locuri în cari se poate transporta judecătorul de instrucție. Asemenea nu arată legea condițiile în cari se poate ordona sechestrarea corpurilor delicti. Art. 84 amintește numai perchiție, de sechestrare nu amintește nimic. Cu dispozițiile cuprinse în § 86 pare să fi intenționat legiuitorul să regleze și întrebarea sechestrului. Însă stilizarea acestui articol este atât de nefericită, nehotărâtă, încât dă naștere la indoelile cele mai grele. Judecând după felul cum este stilizat ai crede, că cele cuprinse în § 86 nu sunt altceva decât o repetare a dispozițiilor § 56. Judecând după locul la care este așezat acest articol este îndreptățită părerea, că intenția legiuitorului a fost să reglementeze întrebarea sechestrării obiectelor cari formează corp delict. Însă și în cazul acestă rămân dispozițiile legii incomplete doar la § 34—38 legea nu reglementează decât sechestrarea obiectelor cari se află în posesiunea bănuțului sau ale căror posesiune nu o reclamă nimic.

Capitolul VI încă de suferă neajunsuri metodice grele ce privește întrebarea complexității și produce și oarecari nedumeriri. Este înainte de toate greșită din punct de vedere metodic cuprinderea dispozițiilor cap. VI într'un capitol pentru sine, deoarece acele dispoziții nu arată decât funcții ale judecătorului de instrucție resp. funcții cari sunt urmarea dispozițiilor judecătorului de instrucție și prin urmare trebuiau să fie cuprinse în cap. V despre judecătorul de instrucție. Este adevărat, că § 88, care introduce cap. VI cuprinde dispoziții generale nu numai pentru judecătorul de instrucție, ci și pentru ceilalți ofițeri de poliție judiciară. În urmă însă în cap. VI nu sunt cuprinse decât numai norme cari privesc pe judecătorul de instrucție. În felul acesta a rămas incomplet cap. VI deoarece nu arată nicăiri cari sunt anume acele cazuri determinate prin lege în cari ministerul public sau ofițerii auxiliari de poliție judiciară în urma facultății ce le este dată expres de lege pun o persoană în față, sub paza sau sub mâna justiției. Aici s'ar putea obiecționa, că doar în cap. VI sunt arătate condițiile și felul în care primarii și comisarii de poliție sunt datori să execute mandatele judecătorului de instrucție.

Aceste dispoziții însă nu pot să fie privite ca o completare a enunțaițiilor principiare cuprinse în § 88, deoarece ele nu privesc la mandatele de înfățșare, de aducere, de depunere și de arestare în sine ci numai la datorițele organelor forței publice să le execute și între aceste organe ale forței publice sunt și primarii și comisarii de poliție. În felul acesta locul acestor dispoziții ar fi fost într'o ordonanță de executare. Dela cele cuprinse în teza 2 a § 88 urmează doar că legiuitorul a voit să reglementeze și cazurile în cari sunt în drept ministerul public și ofițerii auxiliari de poliție judiciare cari doar nu sunt în drept să emită mandate, să oprească, să ridice, să dețină sau să aresteze pe oarecineva. Însă în lege nu sunt arătate decât numai cazurile de flagrant delict cari se califică ca crimă și în cari sunt datori nu îndreptățiti procurorul și auxiliarii lui să aresteze pe bănuț. Alte dispoziții nu sunt și în felul aceste a rămas cap. VI. incomplet.

La § 91 se ivește întrebarea dacă dispozițiile cuprinse acolo privesc numai la bănuț sau și la martori și cari sunt acele cauze legitime pentru cari se poate

amăna luarea întregătorului pentru 24 ore. Asemenea dă naștere la indoeli grele definiția dată mandatului de depunere la § 92. După cele cuprinse în teza 1 a § 92 ar urmă că mandatul de depunere se poate da atât împotriva altor persoane, doar în definiție legiuitorul întrebunțează noțiunea „persoană“. Ulterior însă legea nu arată decât numai felul în care se vor executa mandatele de depunere date împotriva prevenițului (§ 102, 109) așa încât sau este incomplet cap. VI. sau rămâne interpretarea că mandat de depunere nu se poate da decât împotriva bănuțului și în cazul acesta este greșită definiția cuprinsă în teza 1 a § 92. Pe urma celor cuprinse în teza 2 a § 92 se ivește altă indoială grea, anume întrebarea cum să fie interpretată acea dispoziție că mandatul de depunere nu poate fi dat decât în caz de dosire a înculpățului. Vrea să fie interpretată această dispoziție în felul acela că în caz de dosire a bănuțului nu se poate da mandat de arestare împotriva lui ci numai mandat de aducere și depunere doar paragraful 93 amintește între cauzele cari pot provoca darea mandatului de arestare numai circumstanțe grave cari nu pot privi decât la fapta bănuțului, iar fără de prezența bănuțului încă nu se poate face eventual instrucția și în sfârșit mai arată legea ca motiv al arestului preventiv interesul siguranței publice care nu suferă nimic prin faptul că un infractor care nu a săvârșit decât în mod excepțional o infracțiune ușoară, nu poate fi judecat fiindcă a dispărut. Mai întărește părerea că faptul dosirii invinutului în sine încă nu este motiv pentru ordonarea arestului preventiv și aceea că procedura penală română admite judecarea în lipsă a invinutului chiar și pentru infracțiuni ale căror pedeapsă este pierderea libertății pe timp hotărât.

Nici dispozițiile privitoare la arestul preventiv nu sunt clare și produc erori grele. Anume pe urma dispozițiilor cuprinse la teza 3 a § 93 se ivește întrebarea dacă judecătorul de instrucție care este ofițer de poliție judiciară este în drept să ordone proprie motiv arestul preventiv fără ca să aștepte propunerile procurorului. Judecând după acea dispoziția, că în caz de de crimă prevenițului nu poate fi lăsat liber decât ascultându-se concluziile ministerului public, ajungi la concluzia, că judecătorul de instrucție este în drept să ordone arestarea invinutului fără ca să aștepte propunerile procurorului, doar dacă judecătorul de instrucție nu ar fi în drept să aresteze pe invinuit decât numai în urma propunerii procurorului nu ar avea nici un rost acea dispoziție a legii, că în caz de crimă nu poate fi lăsat liber prevenițului decât ascultându-se concluziunile ministerului public, fiindcă invinuitul nu a putut ajunge în fața judecătorului de instrucție decât numai fiind trimis de procuror cu propunere de arestare.

Sau vrea doar să privească această dispoziție când în cursul instrucției resp. în cursul sau după ascultarea invinutului a ajuns judecătorul de instrucție la convingerea că fapta pusă în sarcina invinutului intru-nește criteriile unei crime. Judecând însă după stilizarea tezei din întrebare, ea nu poate privi la cazul susamintit doar legiuitorul ar fi trebuit să exprime aceasta în mod mai hotărât decât în felul că dacă faptul este calificat de crimă. Ar mai fi cu puțință încă cazul că judecătorul de instrucție ar intenționa să califice fapta în ordonanța lui definitivă de crimă pe când procurorul a calificat-o în rechizitorul definitiv de delict. Însă dacă legiuitorul a vizat acest caz atunci locul dispozițiilor tezei 3 al § 93 ar fi fost la cap. VIII § 135.

Sunt asemenea nehotărâte dispozițiile cuprinse la

§. 94. Pe urmă stilizării prea sumare se ivește mai întâiu întrebarea cari sunt acele cazuri ale „articulului precedent“ doar dacă judecătorul de instrucție a dat mandatul de arestare așa cum l-a cerut procurorul nu mai are nici un rost opoziția procurorului. Sau vrea să privească această dispoziție la cazul când judecătorul de instrucție nu dă mandatul de arestare cerut de procuror sau la cazul când judecătorul de instrucție împotriva concluziunilor procurorului a lăsat liber pe unul care este bănuit pentru crima. La acest din urmă caz nu pot privi dispozițiile §. 94 doar legea nu dispune nicăiri că judecătorul de instrucție ar fi dator să transpună dosarul instrucției procurorului atunci când vede că fapta calificată de procuror ca delict întrunește criteriile unei crime și să ceară concluziile procurorului privitoare la întrebarea dacă invinuitul să fie lăsat liber sau să fie arestat. Rămâne deci cazul când judecătorul de instrucție nu dă mandatul de arestare cerut de procuror. Aici însă se deschide o problemă nouă, gingașă care trebuie să fie deslegată de legiuitor în mod hotărât și clar.

Dr. Emil Rebreanu
Procuror trib. Bistrița.

(Va urma)

RECENZII

Despre Lucru Judecat

— In dreptul privat român și provinciile alipite —
de Dr Ștefan Praporgescu

Principiul autorității lucrului judecat e vechiu Romanii cu simțul lor juridic l-au cristalizat în formula: *res judicata pro veritate habetur* și în adevăr vremea a trebuit să ne confirme că juriștii latini au avut dreptate de a nu-l fi enunțat într-o formulă mai categorică: *res judicata veritas est*, căci experiența ne-a arătat de-atâteaori că nu totdeauna o hotărâre reprezintă adevărul. A rămas deci și în dreptul modern — așa cum l-au considerat și cei vechi — doar o presumpție, o presumpție însă din acelea care nu poate fi răsturnată nici printr'un fel de probă (*juris et de jure*).

Presumpția aceasta tot atât de categorică cât și lapidaritatea formulei, dă loc totuși la atâtea dificultăți practice încât subiectul nu este epuizat nici de doctrină și nici de inovațiile jurisprudențiale. Și nici nu s'ar putea să fie altfel, când legiuirile au fost atât de sgârcite în a-i arăta condițiunile și întinderea, astfel că legislația română îi consacră doar un singur articol (1202 c. c.), iar cea ardeleană — și mai parcimonioasă în această materie — lasă exclusiv instanțelor judecătorești sarcina de a-i fixa înțelesul și întinderea.

Di Dr Ștefan Praporgescu, consilier la Curtea de Apel din Oradea, într'un studiu recent apărut, examinează chestiunea sub un dublu aspect: al dreptului civil comparat (român și ardelean) și al dreptului internațional și interlocal.

Dublele aspecte ale problemei sunt interesante din punct de vedere al dreptului comparat, mai ales că dsa pune într-o lumină cu totul deosebită noua concepțiune juridică asupra lucrului judecat. Prescripțiunea atât de puternică altă dată, încât legiuitorii înșiși o respectau cu sfințenia unui principiu inatacabil, a evoluat ca orice principiu de drept. Dreptul modern a văzut prăbușindu-se unul după altul atâtea principii considerate inatacabile.

Proprietatea, sacra și inviolabila proprietate a revoluție franceze după ce urmările exproprierii, rechiziției și legiuirilor sociale au redus-o la o modestă funcțiune socială, a rămas astăzi în prevederile constituționale doar garantată. Autoritatea lucrului judecat de care Constituția niciodată nu s'a ocupat, dar care totuși prin tradiție a fost considerată de ordin quasi constituțional încât juriștii o considerau ca atare, a fost redusă prin unele legiuiri recente la simplă regulă, de care se ține seamă într'atât, cât interesele sociale o reclamă, regulă, care se adresează judecătorului și nu legiuitorului și care este deci privitoare la interpretarea legilor și nu la alcătuirea lor, neputând lega puțerea legiuitoare, atacarea principiului fiind, după cum se exprimă Gaston Jéze, o chestiune de oportunitate politică, care se pune în fața Parlamentului, oportunitate pe care tribunalele — de orice grad ar fi — n'au dreptul de a o examina. Principiul autorității lucrului judecat — conchide marele constituționalist Leon Duguit într'o consultație dată asupra acestei chestiuni — nu este înscris în constituție și o lege este inconstituțională numai dacă ea violează un drept pe care constituția îl precizează într'o direcție pozitivă sau dacă violează o dispoziție de drept civil sau penal, care figurează în codul penal sau civil și a fost înscrisă în constituție ca o supremă garanție de stabilitate.

Această nouă concepțiune a autorității lucrului judecat și-a găsit în special aplicarea în legea din 13 Iunie 1923. Această lege a acordat drept de recurs contra hotărârilor în materie de lichidare a bunurilor supușilor inamici — hotărâri cari câștigaseră caracterul de lucru judecat, prin epuizarea căilor obișnuite de atac.

Desigur însă că obiectul, care formează studiul dlui consilier Praporgescu devine și mai interesant — dat fiind actualitatea — atunci când se ocupă de principiul autorității lucrului judecat în dreptul internațional și interlocal.

Chestiunea prezintă un dublu aspect: al normelor ce se vor aplica atunci când s'ar executa o hotărâre streină într'unul din teritoriile noi alipite și a efectelor ce prezintă hotărârile date de instanțele acestor teritorii în raport cu Vechiul Regat. Ambele probleme sunt noi. Autorul le pune pentru prima oară în doctrina română; chestiunea este de altfel cu atât mai dificilă cu cât legiuitorul nu a intervenit pentru soluționarea ei. Ne găsim deci în fața conflictului de legi, pe care Taine îl definește „situațiunea juridică în prezența căreia se găsește un judecător atunci, când dreptul litigios ce i s'a deferit s'a născut în astfel de împrejurări, că legile diferitelor state ar trebui a i se aplica simultan, ceea ce ar fi o imposibilitate dacă legile sunt contrare sau incompatibile unele cu altele“.

Conflictul cu privire la primul aspect al chestiunii ar fi dacă pentru acordarea executivului, adică a ordinului de executare pe care îl dau judecătorii locului unde hotărârea streină urmează a fi executată; în speță în Ardeal se vor aplica dispozițiile procedurii civile române (art. 374) sau al legii provinciale (art. 414 Pr. civ. ard. și 33 din legea LIV/1912 pentru Ardeal). Autorul conchide — și aceasta ni se pare singura soluțiune juridică — că „dispozițiile procedurii române nefiind simple principii de drept comun, ci fiind niște dispozițiuni reglementând raporturi de drept internațional privat, sunt emanațiunea suveranității Statului Român și ca atare ele au fost introduse de drept în toate provinciile alipite dela unirea lor, unde aceleași reguli ale suveranității statelor cărora au aparținut, au dispărut odată cu încetarea exercitării acelei suveranități,

pe teritoriul acelor provincii". Execvatorul ca și modalitățile în care poate fi acordat, se ține de suveranitatea statului, care este unică și deci unică este și modalitatea acordării, căci altfel s'ar ajunge ca o hotărâre, căreia i s'a acordat execvatorul în Ardeal, să fie inexecutabilă în Vechiul Regat. Astlel de anomalii nu sunt posibile...

În ceea ce privește a doua latură a chestiunii și anume conflictul legilor interlocale, conflictele nu sunt mai puțin excluse, desi legile teritoriilor alipite sunt astăzi legi românești, în urma menținerii lor. Decât conflictul dintre ele numai este un conflict de suveranitate, ca în dreptul internațional, și conflictul a două legi naționale. Nici o normă legală ne dând posibilitatea pentru rezolvarea unor astfel de conflicte în mod obligator, jurisprudența este chemată a le rezolva din caz în caz și în raport cu principiile dreptului internațional, adoptat însă situațiunei. Chestiunea competenței, chestiunea pactelor imorale, acțiunea pentru întreținerea copilului natural, sau executarea hotărârilor definitive asupra salariilor (art. 409 pr. civ. în opoziție cu art. 6 din novela modificatoare a art. 54 din legea de execuție) — iată numai câteva dintre chestiunile care pot naște dificultăți de rezolvare atunci când vin în conflict legile interprovinciale. În ceea ce privește competența, jurisprudența franceză a ales totdeauna teoria domiciliului, iar în ceea ce privește ordinele publice diferite, teoria „drepturilor câștigate” își face larg loc în jurisprudență. Dar seria conflictelor nu s'a terminat.

Desigur că în cadrul strâmt al unei recenzii e greu de a urmări, împreună cu autorul, numeroasele chestiuni ridicate de dsa și multiplicitatea aspectelor sub care le examinează.

Studiul dlui Praporgescu este de o mare actualitate și este una din puținele lucrări importante de drept comparat carea apărut în literaturanoastră juridică, care prevede problemele noi, create în urma alipirii nouilor provincii cu privire la conflictele, cari s'aunăscut prin menținerea a patru legislațiuni diferite. Nu este numai o lucrare de drept comparat, cum pare s'o indice autorul, ci cadrul ei se întinde prin indicarea și rezolvarea acestor conflicte. Lucrare de sinteză, dsa ne dă totuș și un bogat material jurisprudențial și doctrinal, atât de util juriștilor puactici. Un stil clar face ca lucrarea să fie ușor de citit.

V. P. Pastia

judecător la Tribunalul Cluj

***

Unificarea legislativă în lumina istoriei dreptului român, de Louis Hausknecht. Licențiat în drept. Cernăuși. Ed. libr. Ostașul român. Piața Unirii No. 2, preț. 60 lei.

O broșură de 32 pagini în care autorul face un tablou al situației juridice haotice a țării, ajungând la concluzia unei nevoi imperioase a unificării legislative. Enumerând diferitele criterii după cari să se facă unificarea, la întrebarea dacă putem lua ceva din trecutul legislativ al poporului român sau trebuie să ținem pas cu legislațiile moderne în alcătuirea ei, autorul caută în dezvoltarea istorică a poporului nostru și este de părere că, legile trebuie să prevadă viitorul. Ne putându-ne inspira nici din *pravile* și nici din *obiceiul pământului*, legile trebuie să fie făurite conform concepțiilor curente ale epocii noastre arătând că teoretic principiile: *Cărții funduare, căutarea paternității, cazierul judiciar, reabilitarea în penal, drepturile femeilor, codul cooperatției, codul cambial universal* etc. nu pot lipsi din legislația României-Mari. Pentru realizarea în concret a legislației, autorul nu e de părerea *reformistă* de compilație care

cere coduri noi, nici de cea a *unificării prin legi speciale*, ci înclină pentru *teoria extinderii legilor dîn vechiul regat*, întregite cu tot ce e bun și din legislațiile de drept privat din celelalte teritorii. Menirea aceasta o are *Consiliul legislativ* și diferitele „*Comisiuni pentru unificarea legislativă*” ce lucrează astăzi pentru formularea diferitelor coduri unificate ce trebuiesc să treacă cât mai neîntârziat prin corpurile legiuitoare. Broșura e scrisă într'un stil juridic românesc și se ocupă în rezumat cu părerile tuturor juriștilor români în chestia teoretică a unificării legislației românești. D.

Lucrare recomandată

Prefecților de județe, pretorilor de plăși și primăriilor din Transilvania, de către Ministerul de Interne cu Nr. 7991/1927—A. Curților de Apel din Ardeal pentru folosința instanțelor judecătorești, de către Ministerul de Justiție sub Nr. 58,462—59,466 din 10 August 1927.

PROCEDURA TUTELARĂ

din

TRANSILVANIA

de

Dr. CAROL NESSELRODE

Judecător la Tribunalul Bihor cu gr. de Consilier de Curte de Apel.

Manualul cuprinde în afară de legile referitoare la tutelă și curatelă încă alte 17 legi, care sunt în strânsă legătură cu această materie, ca de ex. legea testamentară, succesorală, matrimonială, ocrotirea copiilor, a instanței infractorilor minori, pentru declararea de mort, mai de parte 14 regulamente, ordonanțe și circulare referitoare la aceste legi, precum și în afară de 82 modele și formulare necesare în cauzele tutelare și cari facilitează rezolvarea lor, îndrumare detaliată pentru 68 feluri de proceduri în interesul minorilor. Cartea e tipărită pe hârtie bună albă, cu un format mare și index alfabetic, pe 663 pagini. *Costul volumului e 500 lei*, comenzi se pot face la autor *Oradea, B-I Regele Ferdinand Nr. 55/B.*

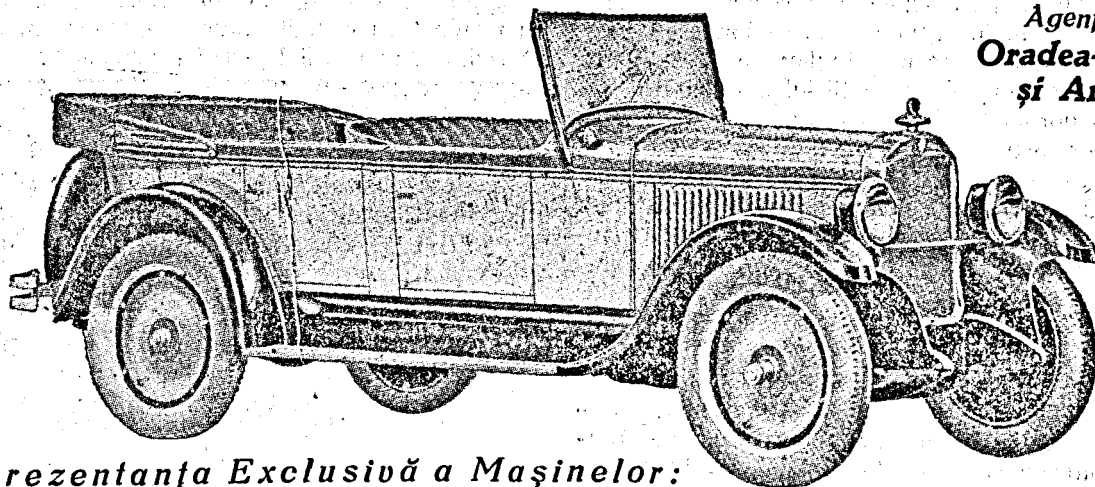
INFORMAȚIUNI

Noua lege a Chiriilor și Legea Proprietarilor comentate și adnotate de *Corneliu Botez*, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare în ce privește doctrina și jurisprudența recentă cu *Eugen A. Barasch* avocat-Editura Alcalay București Calea Victoriei. Prețul 125 lei. Lucrarea dlui consilier Botez vine la timp pentru ajutorul rezolvării multor greutăți juridice ridicate de Noua lege a chiriilor; mai ales în Ardeal unde față cu regimul rechizițiilor aplicabilitatea noii legi pare discutabilă. Continuând expunerea de motive, debaterile parlamentare, cât și mai ales jurisprudența la zi sub fiecare articol, această carte este indispenabilă dlor avocați și magistrați, cărora le-o recomandăm îndeosebi. Se găsește de vânzare la librăriile din Cluj și la autori în București. Odată cu restabilirea regimului dreptului comun devire de acualitate și *Legea proprietarilor* a cărui aplicare fusese suspendată în anul 1926, și de care se ocupă autorii în volulul pe care-l semnalăm,

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.

Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinilor:

BUICK ȘI OLDSMOBILE

în permanență stoc

»AGRICOLA«

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE

Fondată
1906

Fonduri de garanții Lei: 35,473.258

Primește asigurări în toate ramurile

Direcțiunea generală: București, Calea Victoriei Nr. 11.
Direcțiunea regională: Cluj, Strada Nicolae Iorga Nr. 11.

Reprezentanțe: Toate orașele din România

BANCA CENTRALĂ

Secția de cereale - Secția de coloniale - Fabrică de surrogat de cafea
»Centrala« - Secția specială pentru cement - Secția de Bancă și de viză - Execută tot felul de operațiuni bancară, plăți pe toate piețele interne și streine - Depunerile se fructifică în condițiunile cele mai favorabile - Impozitul după depuneri îl plătește institutul

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ
SOCIETATE ANONIMĂ ÎN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 18,000.000

Legături directe cu America!

»NATIONALĂ«

SOC. GENERALA DE ASIGURARE ÎN BUCUREȘTI

Capital și fonduri de garanții
proprii peste 120
milioane lei

AGENȚII ÎN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ